

Vyučovací metody – obecná kategorizace

Metoda je definována jako způsob vyučování.

Charakterizuje činnost učitele během VV procesu. Existují různé klasifikace metod, např.:

- podle fází výuky (motivační, expoziční...)
- podle způsobu (slovní, názorné, praktické)
- podle způsobu interakce mezi učitelem a žákem (hromadné, skupinové, individuální).

Metoda jako cesta k cíli je rozhodujícím prostředkem k dosahování cílů v každé uvědomělé činnosti.

Vymezení metod výuky

Jedná se o koordinovaný systém vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáků, který je zaměřen na dosažení výchovně vzdělávacích cílů.

Klasifikace metod výuky a kritéria jejich výběru

Metody z hlediska pramene poznání a typu poznatků – aspekt didaktický

- I. Metody slovní – monologické (vysvětlování, přednáška, atd.)
  - dialogické (rozhovor, diskuse, dramatizace)
  - metody písemných prací (písemná cvičení, kompozice)
  - metody práce s učebnicí, knihou
- II. Metody názorně demonstrační – pozorování předmětů a jevů
  - předvádění (modelů, předmětů, pokusů, činností)
  - demonstrace statických obrazů
  - statická a dynamická projekce
- III. Metody praktické – nácvik pohybových a pracovních dovedností
  - žákovské laboratorní
  - pracovní činnosti (v dílnách, na pozemku)
  - grafické a výtvarné činnosti

Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáků – aspekt psychologický

I. Metody sdělovací

II. Metody samostatné práce žáků

III. Metody badatelské, výzkumné

Struktura metod z hlediska myšlenkových operací

I. Postup srovnávací

II. Postup induktivní

III. Postup deduktivní

IV. Postup analyticko-syntetický

Varianty metod z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

I Metody motivační

II. Metody expoziční

III. Metody fixační

IV. Metody diagnostické

V. Metody aplikační

Varianty metod z hlediska výukových forem a prostředků – aspekt organizační

I. Kombinace metod s vyučovacími formami

II. Kombinace metod s vyučovacími pomůckami

Mají-li výukové metody splnit očekávané požadavky, je třeba respektovat **kritéria optimálního výběru metod výuky**:

- zákonitosti výchovně vzdělávacího procesu a z nich vyplývající vyučovací zásady
- cíle a úkoly výuky
- obsah a metody dané vědy (oboru) vůbec a daného vyučovacího předmětu (tématu) zvlášť
- učební možnosti žáků, jejich předpoklady
  - a) věkové (fyzické a psychické)
  - b) úroveň jejich připravenosti (vzdělávací a výchovné)
  - c) zvláštnosti třídního kolektivu
- zvláštnosti vnějších podmínek (geografických, pracovního prostředí, aj.)
- předpoklady samých učitelů
  - a) předcházející zkušenosti
  - b) úroveň teoretické i praktické přípravy
  - c) schopnost ovládnout určité metody, resp. prostředky
  - d) úroveň metodického mistrovství
  - e) osobní vlastnosti

Poznámka:

Aktivizující metody výuky

- diskusní
- situační
- inscenační
- didaktické hry
- burza nápadů – brainstorming